

ЗАКОН

ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

Глава първа **ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1. (1) Оценката на риска по хранителната верига се осъществява от Център за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ).

(2) Центърът за оценка на риска по хранителната верига е юридическо лице на бюджетна издръжка – второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на земеделието и храните, със седалище в град София.

Чл. 2. (1) Центърът за оценка на риска по хранителната верига е:

1. компетентният орган в Република България по смисъла на чл. 22, параграф 7 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ, L 31, 1.2.2002 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 178/2002“;

2. част от мрежа на организации, работещи в области от компетентността на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ), съгласно чл. 36 от Регламент (ЕО) № 178/2002;

3. компетентният и координиращ орган по смисъла на чл. 75, параграфи 1 и 2 на Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ, L 309, 24.11.2009 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1107/2009“, в процедурите по одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти;

4. компетентният орган по смисъла на чл. 75, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1107/2009 за извършване на оценка и за изготвяне на проект на доклад за оценка при разрешаване, подновяване, изменение и отнемане на разрешение за пускане на

пазара и употреба на продукти за растителна защита.

(2) Центърът за оценка на риска по хранителната верига работи в тясно сътрудничество с ЕОБХ, с други европейски и международни организации и с компетентните органи на държавите членки и трети страни в областта на хранителната верига.

(3) За дейностите по този закон ЦОРХВ събира такси в размер, определен с тарифа на Министерския съвет.

Глава втора

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

Раздел I

Функции

Чл. 3. (1) Центърът за оценка на риска по хранителната верига:

1. извършва научнообоснована оценка на риска чрез независим, прозрачен и безпристрастен анализ на научна информация по проблеми, които пряко или косвено засягат здравето на животните и растенията, растителните продукти и растителния репродуктивен материал и безопасността на храните и фуражите;

2. събира данни, включително от външни за Министерството на земеделието и храните структури, необходими за оценка на риска за опасностите по хранителната верига, позволяващи характеризирани и наблюдение на рисковете с пряко или косвено въздействие върху здравето на животните и растенията, растителния репродуктивен материал и безопасността на храните и фуражите, като при необходимост за целите на оценката на риска извършва проучвания и събира информация на терен;

3. предоставя научни становища, които служат за основа на компетентните органи и институции за вземане на решения за управление на рисковете по хранителната верига;

4. във връзка с установени от него рискове дава предложения и препоръки относно обучението на служителите от ведомствата, които провеждат държавната политика в областта на хранителната верига, и от органите, които извършват официален контрол съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните (ОВ, L 165, 30.4.2004), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 882/2004“, и на лицата,

на които са делегирани задачи, свързани с официалния контрол съгласно чл. 5 от Регламент (ЕО) № 882/2004.

(2) Редът за събиране и предоставяне на данните и становищата по ал. 1, т. 2 и 3 се урежда с наредба на Министерския съвет.

Чл. 4. Данните, които се събират по чл. 3, ал. 1, т. 2, включват обобщаването и анализа на съответната научна и техническа информация за:

1. консумацията на храни и излагането на хора на рискове, свързани с консумацията на храни;
2. здравето на животните;
3. употребата на фуражи;
4. патогенните агенти, причиняващи болести по животните, зоонози и хранителни взривове;
5. здравето на растенията, растителните продукти и растителния репродуктивен материал;
6. механичните, химичните и биологичните замърсители, ветеринарномедицинските продукти и техните остатъци в храни и фуражи;
7. материалите и предметите, предназначени за контакт с храни, ензими и ароматизанти;
8. продуктите за растителна защита и торове;
9. диетичните продукти, хранене и алергени;
10. хранителните добавки и добавките в храни;
11. генетично модифицираните храни и фуражи и нови храни;
12. радиационния риск за животни и растения;
13. страничните животински продукти;
14. биоцидите съгласно приложение V на Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди (ОВ, L 167, 27.6.2012), използвани в обекти за производство и търговия с храни, с изключение на тези от продуктове тип 1; 2; 9; 10 и 13.

Чл. 5. (1) На базата на данните по чл. 3, ал. 1, т. 2 ЦОРХВ извършва независима, прозрачна и безпристрастна научнообоснована оценка на риска по отношение на:

1. безопасността на храните и фуражите;
2. здравето на хората, свързано с храните и зоонозите;
3. здравето на животните и хуманното отношение към тях;

4. здравето на растенията, растителните продукти и растителния репродуктивен материал;

5. генетично модифицираните храни и фуражи и нови храни;

6. страничните животински продукти и производни продукти;

7. безопасността на ветеринарномедицинските продукти.

(2) Оценката на риска по ал. 1, т. 2 се изготвя след консултации с Министерството на здравеопазването.

Чл. 6. (1) За осъществяване на дейността по чл. 5 ЦОРХВ:

1. поддържа бази данни с информация по чл. 4;

2. извършва анализ на нововъзникващите рискове по хранителната верига;

3. проучва информационните потребности, необходими за извършване на обективна оценка на риска;

4. осъществява комуникация и обмен на информация с всички публични и частни структури, научни, образователни или други организации и лица, имащи отношение към безопасността на хранителната верига;

5. анализира и изготвя:

а) ежегодно до 30 юни – относно предходната календарна година, доклад до:

аа) Европейския орган по безопасност на храните за резултатите от лабораторните изследвания и проучвания за зоонозите, зоонозните причинители, микробната резистентност и хранителните инфекции; остатъци от химични и биологични замърсители, пестициди и ветеринарномедицински продукти и други рискове, свързани с данните по чл. 4;

бб) министър-председателя, министъра на земеделието и храните, министъра на здравеопазването и изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните (БАВХ), а при необходимост – и до други организации, които имат отношение към безопасността по хранителната верига, във връзка с разпространението, възникването или опасностите от проникване на територията на страната на рискове, свързани с данните по чл. 4;

б) доклади до адресатите по буква „а“ в случай на спешност или непосредствена опасност от проникване на територията на страната на рисковете, свързани с данните по чл. 4;

в) допълнителна информация към ЕОБХ, която изпраща спешно съгласно чл. 34 от Регламент (ЕО) № 178/2002 при съмнения за появата на сериозен риск, свързан със здравето на

животните и растенията, растителния репродуктивен материал и безопасността на храните и фуражите;

6. анализира данните от информационните системи на Европейския съюз, свързани с хранителната верига;

7. популяризира дейността на ЕОБХ чрез контактен център по чл. 21;

8. участва в проекти на ЕОБХ и в проекти на други международни организации;

9. поддържа база данни относно научна мрежа от национални организации, които работят в области, свързани с безопасността на хранителната верига, за обмен на научна информация и сътрудничество по споразумение с организациите.

(2) Докладът по ал. 1, т. 5, буква „а“, подбуква „аа“ се изготвя след консултации с Министерството на здравеопазването.

(3) Научните оценки могат да се извършват от ЦОРХВ по собствена инициатива или по писмено възлагане от публичноправни и частноправни субекти. Научните оценки, становища и други дейности и услуги се заплащат по ценоразпис, утвърден от директора на ЦОРХВ, който се публикува на интернет страницата на ЦОРХВ. Научните оценки и становища не се заплащат, когато са възложени от структурите на Министерството на земеделието и храните и от Министерството на здравеопазването, освен когато са необходими за извършване на одобрение или регистрация на продукт или дейност. За извършване на оценката, съответно за даване на становището, заявителят за одобрението или за регистрацията заплаща такса в размер съгласно тарифата по чл. 2, ал. 3.

(4) При възлагане на научни оценки субектите по ал. 2 предоставят на ЦОРХВ цялата налична информация, резултатите от лабораторните изследвания и документи по съответния проблем, за който се иска оценката.

(5) Когато не е предоставена цялата налична информация по ал. 3 или когато проблемът, за който се иска оценката, не е ясно посочен, ЦОРХВ може мотивирано да отхвърли искането за оценка или да предложи изменения в искането след консултации с възложителя.

(6) При осъществяване на дейността си ЦОРХВ може да възлага изготвяне на научни оценки относно рисковете, свързани с хранителната верига, на научни групи и експерти.

(7) Изготвянето на независима научнообоснована оценка за безопасността по хранителната верига се основава на принципите за прозрачност, независимост и безпристрастност.

(8) Научните оценки се публикуват на интернет страницата на ЦОРХВ.

(9) При предоставянето и публикуването на научните оценки ЦОРХВ гарантира опазването на професионалната и търговската тайна.

Чл. 7. (1) Центърът за оценка на риска по хранителната верига извършва дейностите по одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти при условията и по реда на Регламент (ЕО) № 1107/2009.

(2) Центърът за оценка на риска по хранителната верига извършва оценка и/или изготвя проект на доклад за оценка по смисъла на Регламент (ЕО) № 1107/2009 за:

1. продукти за растителна защита при разрешаването им за пускане на пазара и употреба, подновяване, изменение и отнемане на разрешение за пускане на пазара и употреба, за разширяване на обхвата на разрешение за пускане на пазара и употреба на продукт за растителна защита за минимална употреба и при взаимно признаване на разрешенията на продуктите;

2. идентичност на продукти за растителна защита при разрешаването им за паралелна търговия;

3. продукти за растителна защита, които съдържат вещества – кандидати за замяна.

(3) В случаите по чл. 40, параграф 1, букви „а“ и „в“ от Регламент (ЕО) № 1107/2009 ЦОРХВ изготвя становище, в зависимост от обстоятелствата на територията на Република България, за разрешаване на съответния продукт за растителна защита при същите условия или за налагане на други подходящи мерки за намаляване на риска, произтичащи от специфичните условия на употреба.

(4) Центърът за оценка на риска по хранителната верига извършва и други видове оценки по процедури съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009 и наредбата по чл. 45, ал. 1 от Закона за защита на растенията.

Чл. 8. (1) Оценките и проектите на доклади за оценки по чл. 7, ал. 2 обхващат следните области:

1. идентичност, еквивалентност, физични, химични и технически свойства и аналитични методи на активни вещества и продукти за растителна защита;

2. токсикологични характеристики на активни вещества и продукти за растителна защита;

3. остатъчни вещества от продукти за растителна защита;

4. съществуване и поведение в околната среда на активни вещества и продукти за растителна защита;

5. екотоксикологични характеристики на активни вещества и продукти за растителна защита;

6. биологични характеристики на продукти за растителна защита.

(2) При извършването на оценките по ал. 1 се прилагат и изискванията, определени с наредбата по чл. 45, ал. 1 от Закона за защита на растенията.

Чл. 9. При необходимост ЦОРХВ може да възлага извършването на оценки и изготвянето на проекти на доклади за оценки по Регламент (ЕО) № 1107/2009 и на външни експерти.

Чл. 10. (1) Оценките и проектите на доклади за оценки се извършват/изготвят в следните срокове:

1. при разрешаване и изменение на разрешението за пускане на пазара и употреба на продукт за растителна защита – не по-късно от 45 дни преди изтичането на срока за приключване на процедурата;

2. при подновяване на разрешение за пускане на пазара и употреба на продукт за растителна защита – не по-късно от 45 дни преди изтичането на срока за приключване на процедурата;

3. при разширяване на обхвата на разрешение за пускане на пазара и употреба на продукт за растителна защита за минимална употреба – не по-късно от 45 дни преди изтичането на срока за приключване на процедурата;

4. при разрешаване за пускане на пазара и употреба на продукт за растителна защита за паралелна търговия – не по-късно от 10 дни преди изтичането на срока за приключване на процедурата;

5. при взаимно признаване на разрешения за пускане на пазара и употреба на продукти за растителна защита – не по-късно от 45 дни преди изтичането на срока за приключване на процедурата;

6. за оценки извън случаите по т. 1-5 – при условията и по реда на чл. 45, ал. 1 от Закона за защита на растенията.

(2) Сроковете за извършване на оценка и за изготвяне на доклад за оценка започват да текат от деня на получаване на документите по чл. 46, ал. 5 и 6 от Закона за защита на растенията.

(3) Административен акт по процедурите в ал. 1 се издава от изпълнителния директор на БАБХ при условията и по реда на Закона за защита на растенията.

Чл. 11. (1) Когато при извършване на оценката по чл. 10, ал. 1 се установи необходимост от допълнителна информация или изследвания, ЦОРХВ писмено уведомява заявителя и определя срок за представянето ѝ, не по-дълъг от шест месеца.

(2) До представянето на информацията или на изследванията по ал. 1 срокът за извършване на оценката и изготвяне на проекта на доклад за оценка спира да тече.

(3) За обстоятелствата по ал. 1 и 2 ЦОРХВ писмено уведомява БАБХ.

(4) При непредставяне на информацията или на изследванията в срока по ал. 1, ЦОРХВ уведомява БАБХ за предприемане на действията по чл. 37, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1107/2009.

Чл. 12. За дейностите по одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти и за извършването на оценки и изготвяне на проекти на доклади за оценки заявителят заплаща такси съгласно тарифата по чл. 2, ал. 3.

Чл. 13. Ведомствата и органите по чл. 3, ал. 1, т. 4 изготвят годишни програми за обучение на:

1. служителите, извършващи официален контрол по приложение II от Регламент (ЕО) № 882/2004, и на тези по приложение I, раздел III, глава IV от Регламент (ЕО) № 854/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за определяне на специфичните правила за организирането на официален контрол върху продуктите от животински произход, предназначени за човешка консумация (ОВ, L 139, 30.4.2004), както и по администриране на дейностите по официалния контрол в съответствие с нивото на тяхната компетентност, по които следва да се обучат служителите;

2. лицата, на които са делегирани задачи, свързани с официалния контрол - в съответствие със спецификата на дейностите, които извършват;

3. служителите от ведомствата, които провеждат държавната политика в областта на хранителната верига - в съответствие със спецификата на дейностите, които извършват.

Чл. 14. (1) В едномесечен срок от изготвянето на програмите по чл. 13 ведомствата и органите по чл. 3, ал. 1, т. 4 ги изпращат в ЦОРХВ.

(2) Центърът за оценка на риска по хранителната верига в едномесечен срок от получаване на програмите по ал. 1 може да прави предложения и препоръки за изменение и/или допълнение във връзка с установени от него рискове.

Чл. 15. (1) В едномесечен срок след всяко проведено обучение обучаващите институции изпращат информация на ЦОРХВ.

(2) Структурите по чл. 3, ал. 1, т. 4 в 3-месечен срок след провеждането на съответното обучение извършват проверка

на резултатите от него съгласно инструкцията, издадена от ръководителя на съответната структура.

Чл. 16. Центърът за оценка на риска по хранителната верига поддържа база данни за:

1. висшите училища, институти и други организации и лица, които имат право да обучават служителите на органите по чл. 3, ал. 1, т. 4;

2. проведените обучения от лицата по т. 1;

3. проведените обучения, организирани от структурите на Европейския съюз, в международни организации и в трети страни;

4. предстоящите за съответната календарна година обучения.

Чл. 17. Ведомствата и органите по чл. 3, ал. 1, т. 4 и лицата по чл. 16, т. 1 в тримесечен срок от приключване на обучението изпращат информация в ЦОРХВ за всяко обучение на техни служители или членове, включително за резултатите от проверките по чл. 15, ал. 2.

Раздел II

Органи на управление

Чл. 18. Органите на управление на ЦОРХВ са:

1. директор;
2. управителен съвет.

Чл. 19. (1) Директорът на ЦОРХВ се назначава от министър-председателя по предложение на министъра на земеделието и храните.

(2) За директор на ЦОРХВ се назначава хабилиотирано лице с минимален професионален опит 10 години в областта на безопасността по хранителната верига.

(3) Директорът:

1. представлява ЦОРХВ;
2. е разпоредител с бюджет и със сметки за средства от Европейския съюз;
3. назначава, освобождава и командирова в страната и в чужбина служителите;
4. утвърждава поименните/длъжностните щатни разписания и образците на документи;
5. изпълнява и други функции съгласно устройствения правилник по ал. 6.

(4) При осъществяване на правомощията си директорът на ЦОРХВ се подпомага от заместник-директор.

(5) Заместник-директорът на ЦОРХВ се назначава от министъра на земеделието и храните по предложение на директора на ЦОРХВ. За заместник-директор се назначава лице с минимален професионален опит 8 години в областта на безопасността по хранителната верига.

(6) Структурата, съставът и числеността на ЦОРХВ, както и функциите на неговите звена се уреждат с устройствен правилник, приет от Министерския съвет.

Чл. 20. (1) Управителният съвет на ЦОРХВ се състои от петима членове.

(2) Управителният съвет включва директора на ЦОРХВ, който е член по право, и по двама заместник-министри съответно на земеделието и храните и на здравеопазването, определени съответно от министъра на земеделието и храните и от министъра на здравеопазването.

(3) Членовете на Управителния съвет се назначават и освобождават с решение на Министерския съвет.

(4) Управителният съвет е с мандат 3 години. При освобождаване от длъжност на член на Управителния съвет съответният министър по ал. 2 предлага да се назначи друг представител до изтичането на мандата.

(5) Управителният съвет:

1. приема годишна програма за работата на ЦОРХВ и отчет за нейното изпълнение, както и отчет за изпълнението на бюджета;

2. взема необходимите решения за осигуряване на изпълнението на целите и задачите на ЦОРХВ и начините за изпълнението им;

3. ежегодно представя отчет за изпълнението на годишната програма и бюджета на ЦОРХВ пред министъра на земеделието и храните.

(6) Управителният съвет заседава най-малко 2 пъти годишно при кворум от трима членове. Решенията се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите членове.

Чл. 21. (1) В структурата на ЦОРХВ се включва контактен център на ЕОБХ за комуникация и обмен на научна информация с ЕОБХ и с други международни и национални организации по оценка на риска в области, свързани с безопасността на хранителната верига.

(2) Контактният център по ал. 1:

1. поддържа национална база данни за експерти по различните направления на хранителната верига;

2. осъществява научно сътрудничество чрез координация на дейностите, разработване и изпълнение на съвместни проекти, обмяна на опит и най-добрите практики в областите от компетентност на ЕОБХ със заинтересованите страни, имащи отношение към хранителната верига съгласно изискванията на чл. 36 от Регламент (ЕО) № 178/2002.

Чл. 22. Органите на изпълнителната власт и местното самоуправление, обществените организации, физическите и юридическите лица са длъжни при поискване да предоставят необходимата информация и да оказват съдействие на ЦОРХВ за изпълнение на дейността му.

Чл. 23. Служителите на ЦОРХВ могат да извършват научна дейност, преподавателска дейност или дейност, свързана с упражняването на авторски и сродни права.

Раздел III

Финансиране и имущество

Чл. 24. (1) Центърът за оценка на риска по хранителната верига се финансира от:

1. бюджетна субсидия;
2. международни програми, проекти и договори;
3. приходи, събирани по реда на чл. 2, ал. 3 и чл. 6, ал. 2;
4. дарения и помощи;
5. други приходи.

(2) В случаите по ал. 1, т. 4 частните дарители, съответно лицата, предоставящи помощта, представят декларация за произход на средствата съгласно чл. 11 от Закона за мерките срещу изпирането на пари, както и удостоверение за липса на данъчни задължения в страна от ЕС.

(3) Финансовите средства по ал. 1 се разходват за:

1. обезпечаване дейността на ЦОРХВ;
2. създаване и поддържане на базите данни;
3. разработване и изпълнение на научноизследователски проекти;
4. обучение на служителите на ЦОРХВ;
5. членство на ЦОРХВ в международни организации и участие в международни дейности, програми и договори;
6. участие и изпълнение на международни проекти, програми и договори;
7. възнаграждения за изготвяне на научни становища, оценки на досиета на активни вещества, антитоти и синергисти и продукти за растителна защита;

8. издателска и просветна дейност;
9. организиране и участие в научни мероприятия;
10. други разходи.

Чл. 25. (1) За изпълнение на дейността на ЦОРХВ се предоставят имоти и вещи – държавна собственост.

(2) Директорът на ЦОРХВ управлява предоставените имоти и вещи по ал. 1 в съответствие с предназначението им и за нуждите, за които са предоставени.

Допълнителни разпоредби

§ 1. За целите на този закон се прилагат определенията по чл. 2 и 3 на Регламент (ЕО) № 178/2002, чл. 2 на Регламент (ЕО) № 882/2004, чл. 3 на Регламент (ЕО) № 1107/2009 и по § 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита на растенията.

§ 2. По смисъла на този закон „хранителна верига“ са всички етапи на производство, преработка и разпространение на храни и фуражи съгласно чл. 3, параграф 16 на Регламент (ЕО) № 178/2002, както и производството и разпространението на растителен и животински репродуктивен материал, като се вземат предвид и всички аспекти, които имат потенциално въздействие върху безопасността на храните, и се разглеждат като един непрекъснат процес.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 3. (1) Центърът за оценка на риска по хранителната верига е правоприемник на активите, пасивите, архива, правата и задълженията на Центъра за оценка на риска, създаден със Закона за Българската агенция по безопасност на храните.

(2) Трудовите и служебните правоотношения на служителите в Центъра за оценка на риска се уреждат при условията на чл. 123 от Кодекса на труда и чл. 87а от Закона за държавния служител.

§ 4. Издадените до влизането в сила на този закон документи от Центъра за оценка на риска запазват действието си за срока, за който са издадени.

§ 5. (1) В 3-месечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет издава постановление за:

1. приемане на Устройствен правилник на Центъра за оценка на риска по хранителната верига;
2. изменение и допълнение на Устройствения правилник на Българската агенция по безопасност на храните;

3. приемане на Тарифа за таксите, които се събират от Центъра за оценка на риска по хранителната верига.

(2) До влизането в сила на постановлението по ал. 1 Центърът за оценка на риска осъществява дейността си по досегашния ред.

§ 6. В 3-месечен срок от влизането в сила на този закон директорът на ЦОРХВ утвърждава ценоразписа по чл. 6, ал. 3.

§ 7. (1) Функциите на Българската агенция по безопасност на храните по дейностите за одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти и за извършване на оценка и изготвянето на проекти на доклади за оценка по Регламент (ЕО) № 1107/2009 преминават към Центъра за оценка на риска по хранителната верига от деня на влизането в сила на постановлението по § 5, ал. 1.

(2) До влизането в сила на постановлението по § 5, ал. 1 функциите по ал. 1 се извършват от БАБХ по досегашния ред.

(3) Трудовите и служебните правоотношения на служителите на БАБХ, осъществяващи функции по ал. 1, се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда и чл. 87а от Закона за държавния служител.

(4) Започнатите производства по одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти се довършват от БАБХ по досегашния ред, а по извършване на оценка и изготвяне на проекти на доклади за оценка при разрешаване, подновяване, изменение и отнемане на разрешение за пускане на пазара и употреба на продукти за растителна защита – от ЦОРХВ по реда на този закон.

(5) Българската агенция по безопасност на храните предава на ЦОРХВ с приемателно-предавателен протокол наличната документация на досиетата по разрешаване, подновяване, изменение и отнемане на разрешения за пускане на пазара и употреба на продукти за растителна защита в 3-месечен срок от влизането в сила на постановлението по § 5, ал. 1 с изключение на заявените за разрешаване за пускане на пазара и употреба продукти за растителна защита по Директива 91/414/ЕИО на Съвета от 15 юли 1991 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита (ОВ, L 230, 19.8.1991 г.), които се предават в едногодишен срок.

§ 8. Центърът за оценка на риска по хранителната верига извършва оценка на разрешените продукти за растителна защита по § 15, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за защита на растенията.

§ 9. В Закона за Българската агенция по безопасност на храните (обн., ДВ, бр. 8 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 38 и 102 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 61 от 2014 г. и бр. 57 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 3, ал. 2, т. 3 думата „оценка“ се заменя с „управление“.

2. В чл. 4, ал. 1 т. 4 се отменя.

3. Членове 9 и 10 се отменят.

§ 10. В Закона за защита на растенията (обн., ДВ, бр. 61 от 2014 г.; изм., бр. 12 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 3, ал. 2 накрая се добавя „с изключение на дейностите в чл. 2, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за оценка на риска по хранителната верига – Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ)“.

2. Член 38 се изменя така:

„Чл. 38. За процедурите по чл. 37, ал. 1 компетентен и координиращ орган е ЦОРХВ съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3 от Закона за оценка на риска по хранителната верига.“

3. В чл. 41, ал. 3 думите „наредбата по чл. 38, ал. 1“ се заменят с „наредба на министъра на земеделието и храните“.

4. В чл. 42, ал. 1 думите „чл. 38, ал. 1“ се заменят с „чл. 41, ал. 3“.

5. В чл. 45 ал. 2 се изменя така:

„(2) За проверка на допустимостта на заявлението за разрешаване за пускане на пазара и употреба на продукт за растителна защита и за издаване на разрешението БАБХ събира такси съгласно тарифата по чл. 5, ал. 1.“

6. В чл. 46:

а) алинея 2 се изменя така:

„(2) Съответствието на продукт за растителна защита с изискванията по ал. 1 се установява с извършване на оценка на продукта за растителна защита и на активното вещество, включено в него.“;

б) алинея 4 се изменя така:

„(4) Оценката по ал. 2 се извършва от ЦОРХВ при условията и по реда на Закона за оценка на риска по хранителната верига.“;

в) създава се нова ал. 5:

„(5) В 3-дневен срок от уведомяване за допустимост на заявлението заявителят заплаща такса на ЦОРХВ за извършване на оценка и за изготвяне на доклад за оценка съгласно тарифата по

чл. 2, ал. 3 от Закона за оценка на риска по хранителната верига.”;

г) създава се ал. 6:

„(6) В срока по ал. 5 БАБХ предава на ЦОРХВ досиетата, представени със заявлението. В съответните срокове по чл. 10, ал. 1 от Закона за оценка на риска по хранителната верига ЦОРХВ предава на БАБХ проект на доклад за оценка. Предаването и приемането се удостоверява с приемателно-предавателен протокол.”;

д) досегашната ал. 5 става ал. 7.

§ 11. В Закона за храните (обн., ДВ, бр. 90 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 102 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 87, 99 и 105 от 2005 г., бр. 30, 31, 34, 51, 55, 80 и 96 от 2006 г., бр. 31, 51 и 53 от 2007 г., бр. 36 и 69 от 2008 г., бр. 23, 41, 74, 82 и 93 от 2009 г., бр. 23, 25, 59, 80 и 98 от 2010 г., бр. 8 от 2011 г., бр. 54 и 77 от 2012 г., бр. 68 от 2013 г., бр. 26 от 2014 г. и бр. 14 и 56 от 2015 г.), в чл. 17, ал. 4, в основния текст думите „Центъра за оценка на риска” се заменят с „Центъра за оценка на риска по хранителната верига”.

§ 12. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник”.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на 2016 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

Законопроектът предвижда реструктуриране на действащия Център за оценка на риска (ЦОР), създаден със Закона за Българската агенция по безопасност на храните през 2011 г., в Център за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) към министъра на земеделието и храните.

Необходимостта от създаването на Центъра за оценка на риска по хранителната верига е свързана с гарантиране на независимост и безпристрастност на оценката на риска по цялата хранителна верига от процеса на управление и контрол на риска и от това следва органът, който извършва оценката на риска, да бъде извън структурата на органите, които контролират тези процеси. Това разграничение е извършено на ниво Европейски съюз със създаването на Европейския орган по безопасност на храните съгласно Регламент (ЕО) № 178/2002. Този орган предоставя научни становища във всички сфери, които пряко или косвено засягат безопасността на храните и фуражите, които са основа при взимането на управленските решения. Съгласно чл. 22, параграф 7 от Регламент (ЕО) № 178/2002 Европейският орган по безопасност на храните работи в тясно сътрудничество с компетентните органи в държавите членки, изпълняващи сходни с неговите функции. В тази връзка държавите членки следва да имат органи, които изпълняват сходни на Европейския орган по безопасност на храните функции по смисъла на чл. 22, параграф 7 от Регламент (ЕО) № 178/2002.

Следвайки този модел на Европейската комисия, в много държави е създаден орган за оценка на риска, който дава безпристрастно научно становище, което е основа за взимане на управленски мерки от компетентните органи по отношение на безопасността на хранителната верига на национално ниво.

Такъв модел е възприет и в Република България, като през 2011 г. е създаден Център за оценка на риска със Закона за Българската агенция по безопасност на храните.

Сега съществуващият Център за оценка на риска извършва анализ и предоставя научни становища само в тези аспекти от хранителната верига, които са под контрола на Българската агенция по безопасност на храните (БАВХ). Съществуват аспекти в хранителната верига, които се контролират от други ведомства – регионалните здравни инспекции към Министерството на здравеопазването, както и към Министерството на земеделието и храните – Изпълнителната агенция по лозата и виното, Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол, Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури, които не са обхванати от дейността на сега съществуващия Център за оценка на риска. От друга страна, директорът на Центъра за оценка на риска е на пряко подчинение на изпълнителния директор на БАВХ, което затруднява независимостта при извършването на оценка на риска и пълното разграничение на тази оценка от контрола. Центърът за оценка

на риска, създаден само в структурата на една от агенциите – БАВХ, обхващаща част от контрола по хранителната верига, не дава възможност да се обхване научното проучване и анализ на всички аспекти от хранителната верига в тяхната цялост. При такава йерархична зависимост не може да се гарантира безопасността на храните в цялостния процес, както и независимостта, обективността и прозрачността на научните анализи, които следва да бъдат основа при вземането на управленски решения от компетентните органи. Подчинението и финансовата зависимост на ЦОР от изпълнителния директор на БАВХ, който е контролен орган, не може да гарантира безпристрастност и създава зависимости и конфликт на интереси.

Съгласно Регламент (ЕО) № 178/2002 „за да се гарантира безопасността на храните, е необходимо всички аспекти на хранителната верига да се разглеждат като един непрекъснат процес, започващ от и включващ първичното производство и производството на фуражи до продажбата или доставката на храни до потребителите, тъй като всеки елемент може да има потенциално въздействие върху безопасността на храните“. По тази причина е необходимо да се вземат под внимание производството, приготвянето, транспортирането и разпространението на фуражи, използвани за храна на животни, които се отглеждат за производство на храни, включително отглеждането на животни, които могат да се използват за храна в рибните стопанства, тъй като непреднамереното или преднамереното замърсяване на храните за животни, както и подправянето или практиките на измами или други недобросъвестни действия във връзка с тези дейности могат да породят пряко или косвено въздействие върху безопасността на храните. Необходимо е също така да се вземат под внимание други практики и селскостопански производствени фактори на равнището на първичното производство и тяхното потенциално въздействие върху цялостната безопасност на хранителната верига. В тази връзка е необходимо като функция на ЦОРХВ да бъде включена и оценката на досиетата на продуктите за растителна защита, които оказват влияние върху здравето на растенията, като част от хранителната верига. Оценката на досиетата на продуктите за растителна защита следва да бъде разграничена от функциите на контролния орган (БАВХ) по отношение на разрешаването на тези продукти и последващия контрол при тяхната употреба, за да се гарантира безпристрастността на оценката и да се предотврати смесването на функциите по оценка и управление на риска съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 178/2002.

Предвид изложеното Центърът за оценка на риска следва да бъде реструктуриран в Център за оценка на риска по хранителната верига, който да извършва научния анализ и да предоставя научна оценка на риска във всички аспекти на хранителната верига и да бъде извън структурата, на който и да е контролен орган.

Центърът за оценка на риска по хранителната верига няма да има контролни функции върху бизнес операторите по хранителната верига, няма да взема управленски решения и няма да провежда законодателната политика, а ще предоставя по обективен и безпристрастен начин научнообоснован анализ, който да е основата на осъществяването на посочените процеси от компетентните органи, на национално ниво.

От друга страна, съгласно Регламент (ЕО) № 178/2002 г. „За да съществува доверие в научната основа на законодателството в областта на храните, оценките на риска следва да се извършват по независим, обективен и прозрачен начин въз основа на наличната научна информация и данни.“ Мерките за управление в областта на хранителната верига следва да се основават на анализ на риска. Научната основа относно безопасността на хранителната верига следва да допринася за постигането на висока степен на опазване на здравето на хора, животни и растения, поради което органите за управление и контрол по хранителната верига следва да имат достъп до висококачествена, независима и ефективна научна оценка.

Предвид изложеното Центърът за оценка на риска към БАБХ следва да бъде реструктуриран в Център за оценка на риска по хранителната верига, който да е на пряко подчинение на министъра на земеделието и храните и да е независим от органите, осъществяващи официалния контрол върху отделните аспекти на хранителната верига.

В 16 от 28-те държави – членки на Европейския съюз, този тип център е в системата на Министерството на земеделието. В настоящия законопроект също се предвижда Центърът за оценка на риска по хранителната верига да е на пряко подчинение на министъра на земеделието и храните, което е насочено към постигане на следните цели:

- Разширяване на научния анализ и оценка върху цялата хранителна верига, които са основа при взимането на управленски решения от органите, осъществяващи държавната политика в областта на хранителната верига, и от органите, осъществяващи официалния контрол.

- Гарантиране на безпристрастност, обективност и прозрачност при извършването на научните анализи и предоставяне на научни оценки по безопасността на хранителната верига.

С прилагането на така предложения законопроект се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

Всеобхватна оценка на риска в цялостния процес и във всички аспекти на хранителната верига.

Безпристрастност, обективност и прозрачност при изготвяне на конкретните научни оценки в отделните аспекти на

хранителната верига, както и независимост от контролните органи.

Предоставяне на научни становища, които служат за основа на компетентните органи и институции за вземане на решения за управление на рисковете по хранителната верига.

За да се постигнат посочените цели, е необходимо да се създаде отделен, независим от контролните органи в действащото законодателство орган – Център за оценка на риска по хранителната верига, по силата на законови норми. Това се налага и с цел правоприемство, тъй като сега действащият Център за оценка на риска към БАБХ следва да бъде изваден от структурата на БАБХ едновременно със създаването на новия орган – Центъра за оценка на риска по хранителната верига, чрез изменение и допълнение на Закона за Българската агенция по безопасност на храните.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

